

Krzyż – symbol religijny

13 stycznia 2010

Powszechnie uważa się, że krzyż jest symbolem chrześcijaństwa od jego początków. Jednak źródła historyczne mówią o nim dużo wcześniej.

Powszechnie uważa się, że krzyż jest symbolem chrześcijaństwa od jego początków. Jednak źródła historyczne mówią o nim dużo wcześniej.

Ślady krzyża odnajdujemy już w starożytnym Babilonie i Asyrii w XVIII i XVII w p.n.e. Był znakiem i symbolem Boga – Słońca. Był również obecny w Egipcie (anch). Symbolizował między innymi greckiego Dionizosa, babilońskiego Bela, tyryjskiego Dumuzi, Chaldejskiego Tammuza, nordyckiego Odyna (Wodana), rzymskiego boga przyrody Bachusa, perskiego Mitry. W Indiach i Persji symbolizował ogień. Korzystali z tego symbolu również buddyści, cywilizacje Azteków i Majów, Łużycanie, Pomorzanie, Celtowie, Słowianie i ludy germańskie.

Symbolizował równowagę wszechświata (dwie krzyżujące się pod kątem prostym linie) w większości kultur związany był z siłami przyrody głównie ze słońcem, ogniem i życiem. Miał zapewniać szczęście, dobrobyt i przychylność bogów.

W Cesarstwie Rzymskim Juliusz Cezar, podobnie jak w 20 roku p.n.e. Oktawian August umieścił krzyż na monecie ze swoją podobizną. W czasach pierwszych chrześcijan nie było konkretnego, jednoznacznego symbolu, który reprezentowałby chrześcijaństwo. Dopiero cesarz Konstantyn Wielki (272-337) uczynił znak krzyża, jako symbol państwowej wiary czyli chrześcijaństwa. Konstantyn był wyznawcą i czcicielem boga – słońca. Krzyż od wielu lat był jego symbolem. Uczynił krzyż swoim godłem (krzyż typu chiro, chryzmon, w kształcie greckiej litery X (chi) z nałożoną literą P (ro)). Umieszczał go na swoich monetach i sztandarach wojskowych. Konstantyn doskonale

rozumiał potrzebę stworzenia ideologii lub religii scalającej rozpadające się imperium. Uznał, że najlepszym narzędziem w jego polityce wewnętrznej będzie chrześcijaństwo. Według legendy w roku 312 przed bitwą na moście mulwijskim z wojskami Maksencjusza, ukazał mu się we śnie krzyż (chryzmon), na którym było napisane *In hoc signo vince* (tym znakiem zwyciężysz). Legenda ta, została zmyślona na potrzeby propagandowe przez wczesnochrześcijańskich intelektualistów Euzebiusza i Laktancjusza, którzy przebywali na dworze Konstantyna. Miała ona również inne, metafizyczne zadanie, mianowicie miała przygotować elity władzy oraz społeczeństwo na przemyślaną decyzję imperatora. W 313 roku wydał edykt zwany mediolańskim, w którym zalegalizował chrześcijaństwo jako religię państwową.

Sam pozostawał nadal wyznawcą boga-słońce. Zwołał w 325 roku w Nicei sobór, który zatwierdził chrześcijaństwo jako religię państwową, a krzyż, symbol Konstantyna, został symbolem tej religii. Zaczęło się masowe nawracanie Rzymian. W roku 322 n.e. egipski mnich Pachomiusz wprowadził krzyż grecki jako symbol swoich chrześcijańskich wiernych. Sobór Trullański w 692 roku postanowił, że oficjalnym symbolem chrześcijaństwa będzie krzyż z popiersiem młodego mężczyzny. Z czasem na krzyżu umieszczono podobiznę zawieszzonego ciała Chrystusa. W 330 roku n.e. Konstantyn przeniósł stolicę imperium do miasta nazwanego na swoją cześć Konstantynopolem. Powstały w Konstantynopolu Senat, w większości chrześcijański, zaczął walkę z pogańskimi zwyczajami. Rozpoczęła się walka polityczna wykorzystująca religię (przypomnijmy państwową) jako swoje narzędzie. Senat rzymski, głównie pogański, kultywował swoje zwyczaje zwalczane przez władze Konstantynopola. W sali obrad senatu rzymskiego znajdowała się figurka bogini Wiktorii, a pod nim stał ołtarz, na którym żarzyły się węgielki. Po wejściu senatorowie posypywali węgielki szczyptą kadzidła, aby obrady przebiegały pomyślnie.

Chrześcijański biskup Mediolanu Ambroży mając poparcie

cesarza, nakazał wyrzucić posązek i zakazał stosowania tych praktyk. Decyzja ta wywołała oburzenie senatorów rzymskich jako zamach na świętą tradycję.

Krzyż po soborze Nicejskim ewoluował. Początkowo nie był symbolem śmierci Chrystusa, a jedynie symbolem zwycięstwa, zmartwychwstania. W pierwszych wiekach chrześcijańskich Chrystus musiał zwyciężać. Dla ludzi tamtych czasów kult męki Chrystusa, jego poniżenia był nie do pomyślenia. Nigdy wtedy nie był przedstawiany w koronie cierniowej. Był przedstawiany jako bóg słońce, mając na głowie promienistą koronę lub wieniec triumfalny. Pierwsze wizerunki ukrzyżowanego Jezusa pochodzą z V i VI wieku. Do dnia dzisiejszego nie wiemy jednak, jak wyglądał krzyż stosowany do wykonania tego brutalnego wyroku. Mógł mieć kształt krzyża czteroramiennego, lub w kształcie litery T lub miał kształt belki, na miejscu kaźni podciąganej do wbitej w ziemię pionowej belki. Prawdopodobnie były różne zwyczaje i dlatego również mamy różne formy krzyża, jako symbolu religijnego.

Innym symbolem chrześcijaństwa jest symbol ryby. W Cesarstwie Rzymskim znak ryby był symbolem potrawy. Prawdą jest, że ryba była potrawą jedzoną na przyjęciach żałobnych. Była potrawą biedaków oraz traktowana jako potrawa postna. Wraz z upływem czasu oraz ekspansją kultury greckiej w imperium (modą na grecką kulturę) symbol ryby kojarzył się z chrześcijaństwem. Greckie słowo Ichthys (ryba) jest akrostychem wyrażenia „Iesous Christom Theou Huios Soter” (Jezus Chrystus syn Boga, zbawca). Jednak ryba nigdy nie funkcjonowała jako samodzielny symbol wyznawców Chrystusa, tak jak krzyż.

W kościołach chrześcijańskich krzyż otaczany jest szczególną czcią, gdyż symbolizuje mękę Chrystusa. Kościoły protestanckie uznają krzyż za swój symbol, ale odrzucają jego kult, jako narzędzie zbrodni na którym stracono Jezusa. Krzyże protestanckie z wyjątkiem Luteranckich są puste (bez wizerunku cierpiącego Chrystusa), co ma symbolizować zwycięstwo Jezusa Chrystusa nad śmiercią, zakończenie dzieła zbawienia.

Świadkowie Jehowy całkowicie odrzucają symbol krzyża, jako symbol niechrześcijański, twierdząc, że Jezus umarł na palu.

Autor: Piotr Kawecki

Źródło: [iThink](#)